

Avizele membrilor Comisiei de examinare a contestației

AVIZ Expert 1

În urma studierii lucrării **Managementul teoriei și tehnologiei educației globale într-o diversitate de medii de învățare**, propusă de doamna RAILEAN Elena, ne exprimăm următoarele puncte de vedere:

1. Chiar titlul lucrării ridică interogații întrucât teoria nu dispune de un management, ci cercetarea în vederea statuării și validării unei teorii; teoria este un construct explicativ final, acceptat și probat, un rezultat al unei proces de cercetare ce are nevoie de un anumit tip de administrare/gestionare.
2. Lucrarea are o structură compozită, cu multe elemente eteroclite care nu se justifică în economia lucrării, nemaivorbind de faptul că unele concepte sunt neclare, ambigue, problematice din punct de vedere epistemologic: dăm drept exemplu conceptul de „metasistemologia educațională”, care este definit prin desemnarea unor elemente componente și nu urmează o cale logică de derivabilitate și explicitare corespunzătoare.
3. Conținutul lucrării nu prezintă o cercetare propriu-zisă, urmând o linie directoare constantă și un design clasic al unei cercetări, ci o însumare a unor puncte de vedere exprimate în mai multe lucrări anterioare ale autoarei, cuplând topici care nu conduc automat la o integralitate și coerență a ansamblului.
4. Ipoteza cercetării nu este nici confirmată, nici infirmată, eventual prin probe factuale, ci este inclusă mai mult formal (precum și obiectivele, metodologia, eventual instrumentele de cercetare utilizate). Chiar dacă formal elementele designului de cercetare sunt evocate, acestea nu sunt urmărite și nu se concluzionează la fiecare etapă de cercetare cu analize și interpretări adecvate.
5. Rezultatele și concluziile lucrării nu aduc clarificări conceptuale sau ideatice, dimpotrivă confuzionează și adâncește ambiguitatea prin lipsa de înțeles și de sens.
6. Aparatul conceptual etalat îngăduie interpretări multiple, este prolix, slab determinat, amplificând și mai mult lipsa unei unități și univocități semantice pe care o cercetare serioasă le presupune.
7. Se identifică subcapitole sau paragrafe excedentare care nu au nicio relevanță cu tema de cercetare anunțată (Problema plagiatului, licențierii și a utilizării adecvate a manualelor digitale, Modelul ecosistemic al evaluării formative și sumative cu aplicații practice, Asemănările și diferențele dintre manualele deschise și tradiționale).
8. Materialul grafic inclus nu este în co-extensiune cu secvențele explicative proxime și nu sintetizează, derivă sau provin din cercetarea din corpul tezei propriu-zise.
9. Chiar dacă se invocă raportarea la „meta-date”, tema propusă ar fi presupus o meta-analiză, prin inventarierea și radiografierea, în funcție de diverse teme și criterii, a unui evantai larg și semnificativ de studii, aspect ce lipsește din lucrare.
10. Lucrarea propusă nu aduce plusvaloare teoretică, ci mai mult problematizează diferite tendințe și procese; de asemenea, nu ar putea avea un impact la nivelul practicilor didactice curente sau al politicilor publice în materie de educație.

În concluzie, considerăm că actuala formă a lucrării nu reușește să clarifice o problematică de altfel foarte importantă, nu respectă exigențele de coerență și comprehensiune ale unei lucrări academice și, ca atare, nu suntem de acord ca, pe baza acesteia, autoarea să poată obține titlul de doctor habilitat.

AVIZ Expert 2

La examinarea lucrării de sinteză pentru titlul de doctor habilitat în științe ale educației la două specialități, 531.01. - *Teoria generală a educației* și 531.92.- *Management educațional* cu titlul *Managementul teoriei și tehnologiei educației globale într-o diversitate de medii de învățare*, elaborată de dna Railean Elena s-a constatat că aceasta corespunde doar parțial cerințelor și standardelor academice pentru valorificarea unui asemenea tip de cercetare și elaborare a acestui gen de producție științifică. În viziunea noastră, lucrarea conține un șir de idei interesante, se observă o încercare de explorare a transdisciplinarității, a unor concepții originale, însă, toate acestea, evident că necesită un cadru conceptual proiectat clar și minuțios, avem în vedere absolut toate componentele aparatului științific categorial: actualitatea, depistarea și descrierea contradicțiilor pe câteva segmente (educație globală; managementul teoriei și managementul tehnologiei); problema, scopul, ipoteza, obiectivele etc. Considerăm că anume acest aspect a dus în eroare cercetătoarea, întrucât a fost încălcat principiul științificității și Cerințele stipulate în ghidul ANACEC, chiar de la începutul cercetării date, nefiind clarificate tendințele educației globale și impactul globalizării, inclusiv a ceea ce consideră autoarea că reprezintă educația globală. Lucrarea mai mult seamănă cu un compendiu leger elaborat, care nu conține argumentări teoretice, empirice și experimentale solide, profunde, și fundamentări științifice.

La prima vedere, lucrarea reprezintă o cercetare, structurată după o anumită logică a autoarei, dar, de facto, finalitățile investigației nu pot fi realizate când tema, problema, scopul, obiectul și obiectivele nu au caracter concret, nu pot fi măsurate, observate și argumentate științific. Cercetările de așa nivel sunt proiectate și realizate de mari colective/ laboratoare de cercetători din variate state pe un termen îndelungat și ajustat la un șir de realități concrete, chiar dacă este abordat un subiect atât de actual cum este globalizarea, mai cu seamă că fenomenul vizat are un caracter complex și destul de controversat.

Încercarea de fundamentare a *metasistemologiei educaționale* o considerăm utopică, studiul și analiza istoriei științelor educației demonstrează că doctrinele fundamentale de o astfel de anvergură se consolidează multe decenii în șir. La fel, se cerea o delimitare foarte clară a problemei și stabilirea specificului ei, adică este o problemă, de cunoaștere - în acest caz vom avea de a face cu o cercetare teoretică/ fundamentală sau este definită problema drept una practică, concretă și atunci se poate întreprinde o cercetare aplicativă; ori este o cercetare teoretico-aplicativă, și, atunci investigația cere analize epistemologice tranșante de tipul cauză - efect; acțiuni și simulări experimentale nu numai de constatare, ci și de formare, verificare; iar experimentul pedagogic trebuie să fie de o durată mult mai mare și să fie axat pe investigarea comprehensivă a variabilelor multidimensionale (întrucât lucrarea se pretinde a fi la două specialități). Conținutul lucrării de sinteză a dnei Railean Elena, în viziunea noastră, mai mult se bazează pe observații (care nu pot fi numite sistematice, sistematice și de durată, axate pe realizarea-soluționarea unui scop concret și obiective precise), nu conține argumentări teoretice și experimentale profunde, care ar asigura fundamentarea direcției științifice anunțate de pretendentă.

Dacă analizăm lucrarea din perspectiva filosofiei analitice a educației (care studiază corectitudinea și adecvanța valorificării termenilor pedagogici), apoi observăm un abuz de carcasa lingvistice/ termeni pseudoștiințifici, afirmații fără argumente, redundanță epistemologică și chiar greșeli principiale (de tipul: *inversarea interesului științific de la cogniție la metacogniție* pag. 45; se operează cu *managementul teoriei și managementul tehnologiei educației globale*, care, de fapt, lipsec în lucrare; nu este clară perspectiva metasistemică a proiectării didactice, cu atât mai mult a educației globale în diversitatea mediilor de învățare, etc.). Tema cercetării realizate necesită o cunoaștere profundă a psihologiei generale, a psihologiei învățării și neapărat a neuroștiințelor, mai cu seamă a neurobiologiei, neuropsihologiei și neurodidacticii, dacă se pretinde la cercetarea metacogniției,

managementului acesteia; sustenabilitatea învățării în educația globală, managementul calității în învățare și evaluare, crearea modelului ecosistemic al evaluării etc.

Lipsește definițiile conceptelor valorificate; nu este clar în ce mod autoarea are de gând să explice și să argumenteze din punct de vedere științific managementul teoriei și desigur că a tehnologiei educației globale. Dacă în lucrare sunt prezente doar strategiile metacognitive.

Evident că sunt comise un șir de încălcări procedurale: lucrările dnei Railean nu sunt aprobate de Senatul universității; în componența Comisiei de susținere publică la examinarea temei anunțate era necesar să participe un număr dublu de cercetători versați în specialitățile 531.01. - *Teoria generală a educației* și 531.92.- *Management educațional* a unei teme complicate (care, desigur că au și publicații) etc.

Unele aspecte pozitive privind cercetarea realizată:

- curajul și îndrăzneala cercetătoarei de a aborda conceptul și fenomenul educației globale și a continua investigația metacogniției;

- prezența unor idei originale cu privire la specificul învățării în ecosistemele cunoașterii; managementul strategiilor metacognitive; problematica managementului strategiilor de evaluare; învățarea cu ajutorul manualelor digitale/ deschise etc.,

În concluzie, susțin Decizia Comisiei de experți și Decizia Consiliului de conducere a ANACEC nr. 5 din 26.05.2023 privind respingerea Deciziei Senatului Universității de Studii Politice și Economice Europene C. Stere din 21.02.2023.

AVIZ Expert 3

Analiza lucrării de sinteză cu tema „**Managementul teoriei și tehnologiei educației globale într-o diversitate de medii de învățare**”, autor Railean Elena, dr., conf. univ., și a Tabelului de divergențe (Anexa 1), permite să menționăm că este o cercetare care valorifică, în opinia autorului, mai multe concepte, încercând să le coreleze cu tema de cercetare. Cercetarea abordează sistemic, complex și integral managementul teoriei și tehnologiei educației globale într-o diversitate de medii de învățare. În viziunea autorului, actualitatea și importanța problemei abordate reiese din Agenda 2030 de dezvoltare durabilă, menționând și obiectivele cercetării care vor elucida tema propusă.

Totodată, în contextul analizei cercetării date, menționăm **următoarele constatări**:

- **Tema lucrării de sinteză** de doctor habilitat este formulată foarte general, titlul temei lucrării de sinteză ar trebui să răspundă la întrebările: Ce? – se precizează ce se intenționează să se dezvolte/formeze/îmbunătățească etc.; Cine? – se precizează subiecții implicați în cercetarea realizată (elevi, cadre didactice/de conducere, adolescenți etc.); Cum? – se precizează mijlocul (prin intermediul...), cadrul de realizare (în cadrul predării-învățării/în cadrul ariei curriculare/formării profesionale inițiale sau/și continue, învățământul general etc.).
- Toate celelalte **componente ale aparatului categorial** sunt formulate general (problema cercetării, scopul cercetării, obiectivele cercetării etc.), problema cercetării formulată: *Care sunt particularitățile managementului teoriei și tehnologiei educației globale într-o diversitate de medii de învățare?*: diversitatea mediilor de învățare pentru cine?; *scopul cercetării* ar trebui să reprezinte finalitate/finalități a/ale cercetării realizate, *obiectivele cercetării* este necesar să fie formulate în termeni concreți ce ar trebui să indice concret ce este de făcut pentru a realiza scopul cercetării, ipoteza cercetării formulată este formulată general, nu poate fi verificată. În contextul dat, ar fi trebuit să formuleze *obiectul cercetării* care indică aria de investigare a problemei la nivel de procesualitate a cercetării.
- **Semnificația științifică a cercetării**: o cercetare are concepte cheie care sunt în titlul temei și care pe parcurs sunt elucidate prin fundamentarea epistemologică, elaborarea unei metodologii/ cadru metodologic și elaborarea și realizarea unui experiment pedagogic care validează informațiile discutate la nivel conceptual și metodologic. Valoarea teoretică a lucrării de sinteză constă în „fundamentarea epistemologică a managementului teoriei și tehnologiei educației globale prin *elaborarea teoriei design-ului metasistemic al învățării*”. În context, o teorie are o structură, componentele acestei teorii, ceea ce nu este prezentat. De asemenea, cercetarea abundă în foarte multe concepte prin prefixul *meta*: metasistemologia educațională, teoria design-ului metasistemic al învățării, metaversul, metacunoașterea, metaabilitatea, metacompetența, metarecenzarea metadate etc.; sau alte concepte complexe, care, considerăm că fiecare dintre acestea poate fi o cercetare separată: managementul cunoștințelor, managementul strategiilor de evaluare, managementul strategiilor cognitive etc.
- **Confirmarea caracterului de noutate și originalitate**: Ideile prezentate în cercetare ca rezultate științifice principial noi care au contribuit la instituirea unei noi direcții de cercetare: *raționalizarea abordării metasistemice în design-ul învățării și managementul educațional; descrierea teoriei design-ului metasistemic al învățării și a aplicațiilor metodologice; conceptualizarea managementului cunoștințelor, experiențelor metacognitive și a strategiilor de învățare cu succes la etapa preuniversitară și universitară; analiza metasistemică a modelelor ecosistemice ale învățării și comunicării;*

analiza specificului managementului strategiilor de evaluare, reflectă subiectul învățării (în toate rezultatele științifice enunțate este prezent conceptul de învățare), și nu direcția de cercetare: **metasistemologia educațională sau știința metasistemelor în educație.**

- Pe parcursul analizei cercetării cititorul urmează să-și clarifice întrebările cu referire la tema cercetării, aici observăm permanent apariția altor concepte complexe pe tot parcursul cercetării, ceea ce creează dificultăți în înțelegerea concepției cercetării realizate. Orice afirmație necesită o demonstrație, în lucrarea de sinteză afirmațiile sunt susținute de includerea unor noi informații, concepte. Informația din domeniul științelor educației necesită a fi utilizată la nivel practic, și nu doar apariția permanentă a altor concepte.
- Asigurarea teoretică a cercetării (lucrare de sinteză) este asigurată 95 surse bibliografice (total), ceea ce considerăm suficientă pentru o asemenea lucrare.
- **Structura și conținutul lucrării de sinteză:** Lucrarea este structurată în 5 capitole, fiecare capitol are subcapitole, dar nu întotdeauna acestea corespund esenței capitolului care îl reprezintă. Din punct de vedere a structurii, lucrarea se prezintă echilibrat, dar din punct de vedere al conținutului, lucrarea necesită o corelare a informației din subcapitole cu denumirea capitolului prezentat. De exemplu: **cap.2.2. TEORIA DESIGN-ULUI METASISTEMIC AL ÎNVĂȚĂRII și 2.2.1. Cadrul de referință al managementului teoriei și tehnologiei educației globale:** denumirea de paragraf/subcapitol este mai amplă decât denumirea de capitol, dar ar trebui paragrafele/subcapitolele să descifreze componentele din capitol; **cap. 2.4. MANAGEMENTUL MODELELOR ECOSISTEMICE ALE ÎNVĂȚĂRII ȘI COMUNICĂRII ÎN MEDIUL EDUCAȚIONAL GLOBAL** ar trebui reflectat prin subcapitolele acestuia, însă la o analiză atentă observăm că în 2.4.1. sunt enumerate modelele ecosistemice: *modelele ecosistemice teoretice; modelele ecosistemice pentru e-learning; modelele ecosistemice ale parteneriatului social; modelele ecosistemice ale semnelor, limbajului și comunicării interculturale*, în celelalte subcapitole este prezentată o altă informație care nu corelează cu titlul capitolului.
- În științele educației un rol semnificativ îi revine **experimentului pedagogic**, care are etapele de constatare, formare și validare. Autorul E. Railean, dr., conf. univ. prezintă foarte sumar experimentul pedagogic (unele date ne semnificative la p. 48 - 49). Este necesar de prezentat designul experimentului pedagogic cu etapele acestuia și cu semnificația fiecărei etape experimentale, subiecții incluși, ce s-a întâmplat la etapa dată, ce rezultate științifice au fost obținute la constatare, cum a avut loc etapa de formare a subiecților incluși în experimentul pedagogic și la etapa de validare să se prezinte evoluția rezultatelor științifice obținute, însoțite de concluziile respective (pentru a clarifica situația chestionarele online aplicate, metodele de culegere și analiză a datelor statistice, anumite rezultate științifice puteau fi plasate sub formă de anexe).
- **Concluziile generale și Recomandări:** Concluziile generale trebuie să reprezinte esența/sinteza rezultatelor științifice obținute în lucrare, însă o parte dintre acestea relatează materialul din lucrare, într-un mod general, fără să sintetizeze rezultatele științifice obținute. La concluziile generale se indică capitolul și subcapitolul/subcapitolele care au reflectat concluzia dată.
- Lucrarea de sinteză elaborată are un nivel înalt de generalitate, abstractizare, valorifică un număr mare de concepte, noțiuni care nu a permis autorului E. Railean, dr., conf. univ. să formuleze finalitățile măsurabile în cercetare, iar direcția științifică nouă propusă: **metasistemologie educațională**, este foarte generală și nu corelează cu tema lucrării de sinteză: **Managementul teoriei și tehnologiei educației globale într-o diversitate de medii de învățare.**

În concluzie, în baza analizei Tabelului de divergență (Anexa 1) și a evaluării lucrării de sinteză cu tema: **Managementul teoriei și tehnologiei educației globale într-o diversitate de**

medii de învățare, specialitatea 531.01 Teoria generală a educației, specialitatea 531.02 Management educațional, autor dna Elena Railean, dr., conf. univ., aderăm la **Decizia Consiliului de Conducere al Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare**, nr. 5 din 26 mai 2023, în urma susținerii lucrării de sinteză, pentru titlul de doctor habilitat în științe ale educației, cu tema: **Managementul teoriei și tehnologiei educației globale într-o diversitate de medii de învățare**, specialitatea 531.01 Teoria generală a educației, specialitatea 531.02 Management educațional, pentru a respinge contestația depusă de dna Elena Railean, dr., conf. univ., și a accepta decizia aprobată.